

Βαρειστικιά με όμως πανέξυπνα

Καταπλήσσει

τους

δασκάλους και τους συμμαθητές του με το οξύ πνεύμα, την όρεξη για γνώση, το κοφτερό μυαλό και τις συνεχείς ερωτήσεις του. Άλλες φορές κάνει τους γύρω του να απορούν για την έλλειψη προσοχής, την αδιαφορία και τη βαρειστικιά του. Είναι άραγε δυνατόν αυτό το παιδί που φαίνεται τόσο έξυπνο και ταλαντούχο, να είναι και τόσο αδιάφορο; Τι σημαίνει, επομένως, χαρισματικό παιδί; Πώς πρέπει να το αντιμετωπίζουν γονείς και δάσκαλοι;

Στα θρανία των σχολείων κάποιοι μικροί πρωταγωνιστούν. Καταπλήσσουν τους δασκάλους και τους συμμαθητές τους με το οξύ πνεύμα, την όρεξη για γνώση, το κοφτερό μυαλό και τις συνεχείς ερωτήσεις τους. Αρκετές φορές, πάλι, κάνουν τους γύρω τους να απορούν για την αποσπασματική τους συγκέντρωση, την έλλειψη προσοχής, την αδιαφορία και τη βαρειστημάρα τους.

Χαρισματικός είναι αυτός που ακολουθεί με ευκολία πολύπλοκους συλλογισμούς και εξηγεί εύκολα τις σκέψεις του

Είναι άραγε δυνατόν τα ίδια αυτά παιδιά που φαίνονται τόσο έξυπνα και ταλαντούχα τη μια στιγμή, να είναι τόσο αργά και αδιάφορα την άλλη; Στην πραγματικότητα, εάν σκεφτούμε τη σχολική καθημερινότητα των χαρισματικών παιδιών, θα πρέπει να μοιάζει ανυπόφορη. Ενώ έχουν τη φοβερή δυνατότητα να κατευθύνουν τη σκέψη τους με τεράστια ευκολία και ταχύτητα, και χωρίς ιδιαίτερες διευκρινίσεις, από το πιο απλό στο πιο περίπλοκο, αναγκάζονται να ακολουθούν τους αργούς ρυθμούς του «κανονικού» σχολείου.

Για ένα χαρισματικό παιδί, που ήδη στην ηλικία των πέντε ετών ξέρει πως να πολλαπλασιάζει ή πως να διαβάζει, πρέπει να είναι πραγματικά δυσβάσταχτο, όταν εξαναγκάζεται να αρχίσει από την πρόσθεση, πριν προχωρήσει στον πολλαπλασιασμό των αριθμών ή να μάθει ένα προς ένα τα γράμματα της αλφαβήτας προτού διαβάσει μία παράγραφο του σχολικού βιβλίου!

Ακόμα χειρότερα, οι συνηθισμένες διαδικασίες εξετάσεων και διαγωνισμάτων καθώς και οι συνεχείς επαναλήψεις των προηγούμενων μαθημάτων αφαιρούν από τα χαρισματικά παιδιά κάθε κίνητρο κι ενδιαφέρον για υψηλές σχολικές επιδόσεις. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του διάσημου μαθηματικού Godel, ο οποίος ανέφερε ότι όταν ήταν στο σχολείο έπαιρνε υψηλούς βαθμούς σε όλα τα άλλα μαθήματα εκτός των Μαθηματικών!

Προσδοκίες και παρεξηγήσεις

Οι γονείς συνήθως αδυνατούν να εξηγήσουν την ταχύτητα με την οποία τα παιδιά τους αλλάζουν ενδιαφέροντα, ασχολούνται με καινούρια πράγματα, αλλά και βαριούνται, χάνουν το ενδιαφέρον τους και αναζητούν νέες γνώσεις. Επιπλέον, η συμπεριφορά των παιδιών στο σπίτι καταντά γι' αυτούς πραγματικό πονοκέφαλο. Κανονικά, περιμένουν από αυτά, ως χαρισματικά, να είναι υπάκουα, επιμελή και ήσυχα. Να είναι, δηλαδή, μικροί και ώριμοι ενήλικοι.

Αντίθετα, όμως, από τις προσδοκίες τους, τα παιδιά τους είναι υπερβολικά δραστήρια, γεμάτα ενέργεια και ορμή για δράση, που τα σπρώχνει να εξερευνούν ασταμάτητα χωρίς να ξεκουράζονται για πολλή ώρα ή να ευχαριστιούνται έναν καλό νυχτερινό ύπνο. Χαλαρώνουν ελάχιστα και εξερευνούν ακατάπαυστα.

Συχνά τους ακούμε να παραπονιούνται: «Εάν είναι όντως τόσο έξυπνο, θα έπρεπε, τουλάχιστον, να ξέρει πώς να πειθαρχήσει τον εαυτό του!».

Οι δάσκαλοι, με τη σειρά τους, συχνά μπερδεύουν αρνητικά χαρακτηριστικά των χαρισματικών μαθητών, όπως ο χαμηλός βαθμός συγκέντρωσης, αποδίδοντας τα σε παιδιά με αργό ρυθμό μάθησης, ενώ άλλα χαρακτηριστικά, όπως ένα πλούσιο

λεξιλόγιο, μπορεί, αντιθέτου, να τα θεωρήσουν σημάδια ότι ένας μαθητής τους είναι χαρισματικός.

Δεν κατανοούν εύκολα γιατί ο μαθητής βαριέται να τελειώσει τη δουλειά που δίνουν για το σπίτι, παρ' ότι ο ίδιος μπορεί συστηματικά και με συνέπεια να προετοιμάζεται για το σχολείο, και ενώ περιμένουν από το μαθητή να παρουσιάζει ενδιαφέρον για τα σχολικά βιβλία, απορούν που στην πραγματικότητα τα αναγνωστικά θέματα, τα οποία περισσότερο τον προσελκύουν, σχετίζονται με το Διάστημα, με την εξέλιξη των ειδών, με τη Γεωλογία, τη Βιολογία και, γενικά, με όσα δεν εμπεριέχονται στο συνηθισμένο αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου.

Δεν είναι απαραίτητως χαρισματικό ένα παιδί που παρουσιάζει μια ιδιαίτερη κλίση σε κάποιον τομέα. Σε γενικά πλαίσια τα χαρισματικά παιδιά δεν αποτελούν ποσοστό μεγαλύτερο του 1% του πληθυσμού. Τα παιδιά αυτά παρουσιάζουν εξαιρετικές ικανότητες σε δύο ή περισσότερους τομείς της επιστήμης ή της τέχνης, σε αντίθεση με τα ταλαντούχα, που έχουν ιδιαίτερη ικανότητα σε έναν μόνο τομέα, κατά κανόνα της τέχνης

Χαρακτηριστικά των χαρισματικών παιδιών

Η παρακάτω συνοπτική λίστα χαρακτηριστικών, όπως αυτά καταγράφηκαν από εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ίσως βοηθήσει γονείς και δασκάλους να ξεχωρίσουν τους ταλαντούχους μικρούς μαθητές. Μεταξύ αυτών φαίνεται ότι ο χαρισματικός μαθητής είναι αυτός που:

- Ακολουθεί με ευκολία πολύπλοκους συλλογισμούς και εξηγεί εύκολα τις σκέψεις του.
- Έχει δυνατό προφορικό λόγο και εκφραστική ικανότητα.
- Χρησιμοποιεί αφηρημένες λέξεις και νοήματα με επιτυχία.
- Κάνει έξυπνες ερωτήσεις και παίρνει πρωτοβουλίες.
- Συσχετίζει κάθε νέα εργασία ή μάθηση με τις προηγούμενες γνώσεις του.
- Εργάζεται μόνος του και είναι σε συνεχή εγρήγορση.
- Έχει έξυπνο χιούμορ.
- Κάνει φιλίες με μεγαλύτερα παιδιά ή ενήλικους, αντί για συνομήλικους.

Ως προς τη συμπεριφορά του

- θέτει πολύ υψηλούς προσωπικούς στόχους και μπορεί να είναι τελειομανής
- κυνηγά την επιτυχία και διστάζει να επιχειρήσει κάτι στο οποίο μπορεί να αποτύχει
- έχει αίσθηση του χιούμορ και του αρέσουν τα λογοπαίγνια
- μπορεί να υστερεί σε σχέση με τους συνομηλικούς του σε δεξιότητες λεπτής και αδρής κινητικότητας, και ως εκ τούτου να αποθαρρύνεται
- μπορεί να έχει μια αρνητική αντίληψη για τον εαυτό του και να υποφέρει από μειωμέ-νη κοινωνική αποδοχή από τους συνομηλικούς του
- αφαιρείται και φαίνεται χαμένος σε άλλον κόσμο
- ακούει ένα μόνο μέρος της εξήγησης και φαίνεται να έχει μερικές φορές έλλειψη συγκέντρωσης, αλλά όταν τον ρωτούν, συνήθως γνωρίζει την απάντηση
- προτιμά συχνά τη συντροφιά των μεγαλύτερων μαθητών και των ενηλίκων
- όταν βρίσκει ενδιαφέρον, απορροφάται για μεγάλες περιόδους
- εμμένει στις δικές του πεποιθήσεις
- δείχνει ευαισθησία και αντιδρά έντονα σε θέματα που του προκαλούν άγχος ή αδικία
- δείχνει ευαισθησία, κατανόηση και συμπάθεια στους άλλους και αναλαμβάνει ηγετικό ρόλο
- δείχνει ασυνήθιστο ενδιαφέρον σε προβλήματα ενηλίκων, όπως σημαντικά σύγχρονα θέματα (εθνική ή παγκόσμια εξέλιξη, δικαιοσύνη, το σύμπαν κ.λ.π.)

Όμως, οι μικροί αυτοί τύποι φέρουν συγχρόνως και κάποιες ιδιαιτερότητες που δεν μοιάζουν με την πρώτη ματιά να χαρακτηρίζουν ένα χαρισματικό παιδί, όπως:

- Αγτανωνισιό προς το σχολείο

Αναγνώριση και βοήθεια

Συνήθως κάποια γραπτή δραστηριότητα, κατασκευή ή ακόμα και ο τίτλος ή το θέμα που το παιδί έχει επιλέξει για μια έκθεση ή μια παρουσίαση του στο σχολείο μπορεί να αποδειχθούν ένα εξαιρετικό «εργαλείο» για τη διάγνωση σημείων χαρισματικής συμπεριφοράς όσον αφορά τις γνώσει, τις ειδικές ικανότητες ή τα ενδιαφέροντα του. Για παράδειγμα, ένα παιδί προσχολικής ακόμα ηλικίας που επιλέγει ένα θέμα σχετικό με το Διάστημα, τη Γεωλογία ή τη Βιολογία και παρουσιάζει τις σκέψεις του με πολύ ώριμο και «επιστημονικό» τρόπο, που δεν είναι συνήθη για την ηλικία του.

Οι δάσκαλοι, ιδιαίτερα, μπορούν να αναθέτουν περισσότερο απαιτητική εργασία στους χαρισματικούς μαθητές τους, να τους παροτρύνουν να δουλεύουν ανεξάρτητα από αυτούς, να τους ενθαρρύνουν για φανταστική – συμβολική εργασία και για ανάπτυξη των δικών τους γνωστικών περιοχών ενδιαφέροντος.

Επιπλέον, οφείλουν να εξετάζουν τις καλές ιδέες και θεωρίες των μαθητών τους, να τους επιτρέπουν να θέτουν πολλές ερωτήσεις να τους ζητούν να κάνουν κρίσεις, να τους δίνουν κατάλληλες, απαιτητικές πηγές πληροφοριών και να τους ωθούν να επιχειρηματολογούν και να υποστηρίζουν τις θέσεις τους λογικά. Αυτά, άλλωστε, είναι τα πράγματα που και οι ίδιοι λατρεύουν να κάνουν!

Της Κατερίνας Λαρεντζάκη-Γκόγκα

Πηγή: sciencearchives.wordpress.com